

Pracovní list č. 23: ŠTĚSTI, ZDRAVI

Koleda ze sbírky *Kopřivnické písničky* Leopolda Víchy

C   Emi   G   G7   C

1. Ště - sti, zdra - vi, po - koj sva - ty vin - šu - je - my vam,
ho - spo - da - ři, ho - spo - dy - ni i va - šim dit - kam.

G   C   F   (Fmi)

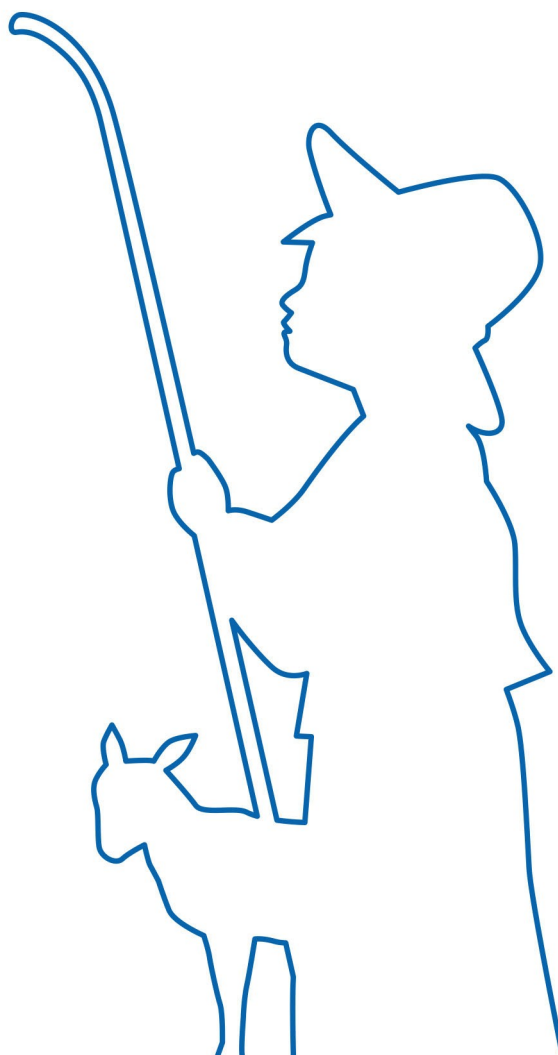
Z da - le - ka se be - re - my, no - vi - nu vam

G   Ami   G   G7   C

ně - se - my, to vam po - vi - my.

1. Štěsti, zdraví, pokoj svaty vinšujeme vám,
hospodaři, hospodyni i vašim dítkám,
Z daleka se beremy,
novinu vám nese, to vám povíme.
2. Že se narodilo dítě v městě Betlemě,
ono leží, něbožatko, na holej slame.
Zima trapi, otec, mať
zahřívati, kolebat' nepřestávají.
3. Kolibečka s jesličkama, vše polamany,
enem dřevo na nas čuha z tej holej slamy.
Hospodařu, daj patak,
ež to spravi stolař naš pro dítě maly.
4. My ho zateď zopatřime, koledu damy
a za vaše štědre dary poděkujeme. (*Fine*)

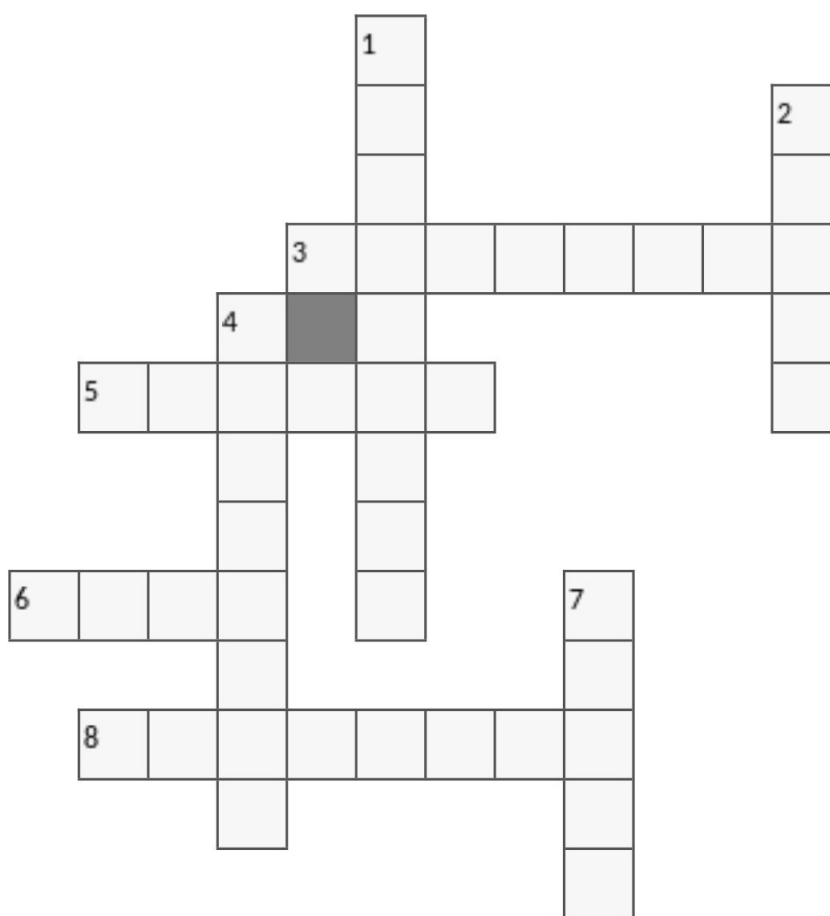
I. Porozumění textu

1. **Přečti si potichu text písně.** Najdi v něm výrazy, kterým:
  - chybí diakritické znaménko nebo se liší od své spisovné varianty písmenem či tvarem. Podtrhni je modře.
  - vůbec nerozumíš. Podtrhni je červeně.
2. **Ve dvojicích se pokuste vysvětlit, co mohou neznámá slova znamenat.** Poté je přeložte do současné češtiny.
3. **Přečti text nahlas.** Dbej na krátkou výslovnost.
4. **Doplň do křížovky nářeční ekvivalenty k vybraným slovům a slovním obrátům.** Vymysli poté vlastní křížovku i s tajenkou.

1. ubohé dítě
2. nyní
3. zaopatřit
4. zničené
5. truhlář
6. jenom
7. trocha peněz
8. přítel

II. Porozumění obsahu

1. O čem koleda vypráví?
2. Co přinášejí koledníci hospodáři a hospodyni a co jim přejí?
3. Proč žádají od hospodáře „patak“?
4. Znáš jinou verzi této koledy? V čem se liší od této regionální varianty?

Metodické tipy pro učitele na nácvik koledy *Štěstí, zdraví*

1. Práce s metronomem: Na metronomu nastavte pomalejší tempo ve 2/4 taktu. Žáci do jeho zvuku vytleskají rytmus 1. sloky. Postupně zvyšujte a snižujte tempo na metronomu tak, aby žáci mohli na změnu tempa tleskáním adekvátně reagovat. Průběžně měňte způsoby hry na tělo.

2. Rozdělte žáky do 3 skupin a každé skupině přiřadte jednu sloku písně. Žáci si ve skupinách připraví rytmickou recitaci textu dané sloky bez melodie a budou se při ní snažit o krátkou výslovnost. Mohou ji doplnit také rytmickou hrou na tělo. 4. sloku zarecitují rytmicky společně.

3. Žáci se věnují porozumění textu koledy. V pracovním listu plní úkoly ke slovní zásobě, kterou neznají, a diskutují o významu písně.

4. Po částech naučte žáky melodii. Poté si společně zazpívejte celou píseň. Nepřehlédněte, že 4. sloka není celá, ale končí repeticí.

5. Společně sestavte hudební aranžmá celé písně:

- Pomocí perkusních nástrojů vytvoří žáci jednoduchý rytmický doprovod

Tip:

Triangl |
Ozvučná dřívka |

- Podle svých dovedností zahrají a doprovodí žáci píseň na melodické nástroje.
- Společně se žáky vyberte sloky, které budou zpívat: a) sólisté, b) chlapci, c) všichni.
- Motivujte žáky, aby k melodii vytvořili jednoduchý 2. hlas (např. formou ostinátní figury). Inspiraci vícehlasé úpravy této koledy naleznete rovněž v tištěném zpěvníku *Přiběželi do Betlema pastyře. Regionální koledy a žertovné písně ze sbírek Kopřivnické písničky Leopolda Víchy a Emila Hanzelky*.

6. Žáci se pokusí ve dvojicích vymyslet konec 4. sloky. Navzájem si své nápady zazpívají.

7. Žáci si poslechnou nahrávku doprovodu v podání cimbálové muziky. Pokusí se společně určit, která část koledy tvoří předeheru, zda je mezi jednotlivými slokami mezihra a jak vypadá dohra. Poté si celou píseň s cimbálovou muzikou zazpívají.

SLOVNÍČEK NÁŘEČNÍCH VÝRAZŮ A SLOVNÍCH SPOJENÍ

NÁŘEČNÍ VÝRAZ	SOUČASNÝ VÝZNAM
vinšujeme	přejeme
Z daleka se beremy.	Přicházíme z daleka.
něbožatko	ubohé dítě
vše polamany	vše je rozbité
enem	jenom
dřevo čuha	dřevo vyčnívá, trčí
Hospodařu, daj patak.	Hospodáři, dej trochu peněz.

Řešení cvičení I.4, PL: 1. něbožatko, 2. zated', 3. zopatřit, 4. polamany, 5. stolař, 6. enem, 7. patak, 8. vinšovat.